

Kvartalsrapport 2020:4

Pandemins effekter på arbetsmarknaden
– stora branschmässiga skillnader jämfört med finanskrisen

Trygghetsfonden TSL

hjälp till jobb

tsl

Pandemins effekter på arbetsmarknaden

– stora branschmässiga skillnader jämfört med finanskrisen

År 2020 har på ett genomgripande sätt präglats av den pågående pandemin som drabbade hela Sverige under andra kvartalet. Konsekvenserna har drabbat både samhället i sin helhet och den svenska arbetsmarknaden. Pandemin är den enskilt största förklaringen till det dramatiskt ökade antalet uppsagda som sökt stöd från Trygghetsfonden TSL under året. Sammantaget har Trygghetsfonden TSL beviljat stöd till 35 011 uppsagda personer vilket är nära tre gånger så många som under 2019. Under den mest intensiva fasen av året var det drygt 8 gånger fler som sökte stöd hos Trygghetsfonden TSL jämfört med föregående år.

Pandemin drabbade alla branscher där fysisk närvaro utgör grunden för tjänsterna och där smittriskerna också bedömts som störst. Besöksnäringen med hotell- och restaurangbranschen var den bransch som initialt drabbades hårdast då besöksantalen drastiskt gick ner. Sammantaget har Trygghetsfonden TSL hjälpt 24 gånger fler från branschen jämfört med 2019. Många som anmälde till oss från branschen var i åldersgruppen 20–29 år, vilket gör att den åldersgruppen ökade mest och nu utgör 30 procent av det totala inflödet.

Efter sommaren såg vi en avmattning av uppsägningar från hotell- och restaurangbranschen. Istället fick vi en markant ökning av ansökningar från bland annat industrin, handeln och byggsektorn som i stort sett fördubblade antalet anmälda. Inflödet från transportsektorn var 3,5 gånger högre än under 2019. Regionalt har krisen slagit brett, och antalet uppsagda personer berättigade till stöd har ökat i samtliga län. I hälften av länen har inflödet mer än fördubblats under 2020, men liksom tidigare är det storstadslänen som varit dominerande. Skillnaderna jämfört med tidigare kriser ligger snarare i vilka branscher som drabbats.

Om vi jämför denna kris som främst är driven av pandemin ser vi ett annat avtryck på arbetsmarknaden än under finanskrisen som drevs av en finansiell kollaps. Finanskrisen slog hårt mot industrin som då utgjorde ungefär 70 procent av alla uppsagda som ansökte om stöd hos Trygghetsfonden TSL jämfört med 30 procent av inflödet under nuvarande kris. Pandemin har istället haft större inverkan på branscher som hotell- och restaurang-, handel- och transportbranschen vilka utgjort 50 procent av alla uppsagda berättigade till stöd, att jämföra med 12 procent under finanskrisen.

Trots det kraftigt ökade antalet uppsagda under året är det glädjande att stödet från Trygghetsfonden TSL inneburit att drygt nio av tio av de som avslutat sitt

stöd under detta turbulenta år, har fått en positiv lösning, vilket till och med är något högre än resultaten för 2019. Majoriteten får en tillsvidareanställning, men vi ser en viss ökning av andelen visstidsanställda. Vi ser även att andelen som väljer att påbörja längre studier utgör 9 procent av totalen, vilket är nära en fördubbling jämfört med 2019. Dessa förändringar är kända mönster vid en osäker arbetsmarknad.

Pandemins utveckling och dess påverkan på ekonomin samt arbetsmarknaden är svårbedömd. För tillfället dämpar olika stödpaket och permitteringslösningar de negativa effekterna på arbetsmarknaden. Uthålligheten för dessa åtgärder och vaccinens effekter på smittspridningen tillsammans med de restriktioner som påverkar företag kommer att vara avgörande för utvecklingen framåt. Vi har idag många osäkerhetsfaktorer för hur arbetsmarknaden och behovet av omställningsstöd för 2021 kommer att se ut. Den viktigaste strategin för Trygghetsfonden TSL i denna tid är att ha en fortsatt hög handlingsberedskap som klarar att möta olika utvecklingsscenarier.

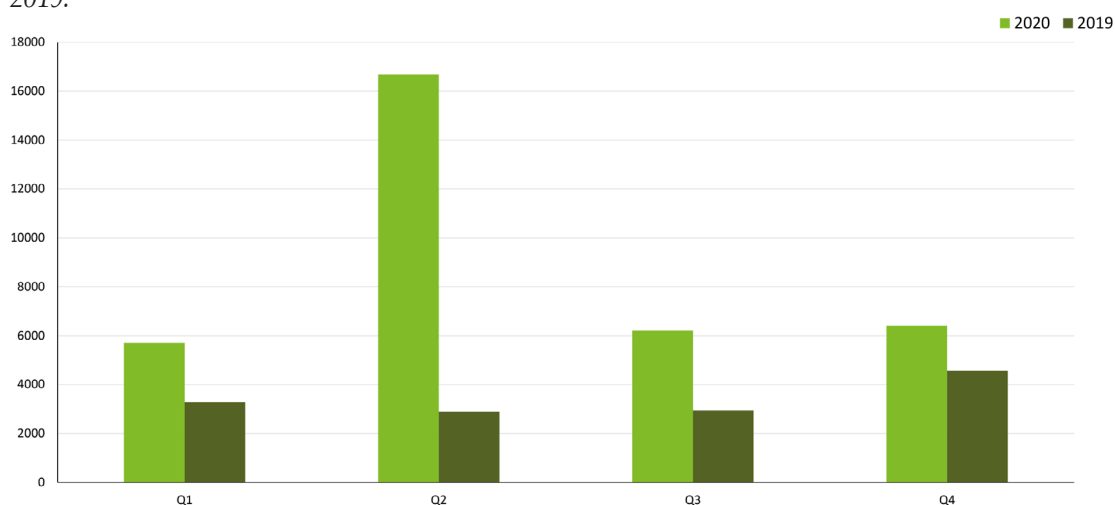
Caroline Söder
Vd Trygghetsfonden TSL

INFLÖDE

Antalet uppsagda berättigade till stöd av Trygghetsfonden TSL steg kraftigt under 2020, då 35 011 personer beviljades stöd. Det motsvarar en uppgång på 156 procent jämfört med 2019 då 13 671 uppsagda beviljades omställningsstöd.

Den kraftiga ökningen på helåret berodde framförallt på den mycket kraftiga uppgången under andra kvartalet då nästan 6 gånger fler än motsvarande kvartal året innan beviljades stöd. Inflödet till Trygghetsfonden TSL har legat kvar på högre nivåer även under resterande kvartal och under tredje kvartalet var inflödet mer än dubbelt så högt som motsvarande kvartal 2019. Under det fjärde kvartalet ökade antalet berättigade till stöd till över 6 400 personer, vilket motsvarar en uppgång på 40 procent jämfört med fjärde kvartalet 2019.

Figur 1. Antal uppsagda berättigade till stöd hos Trygghetsfonden TSL, per kvartal, år 2020 jämfört med år 2019.

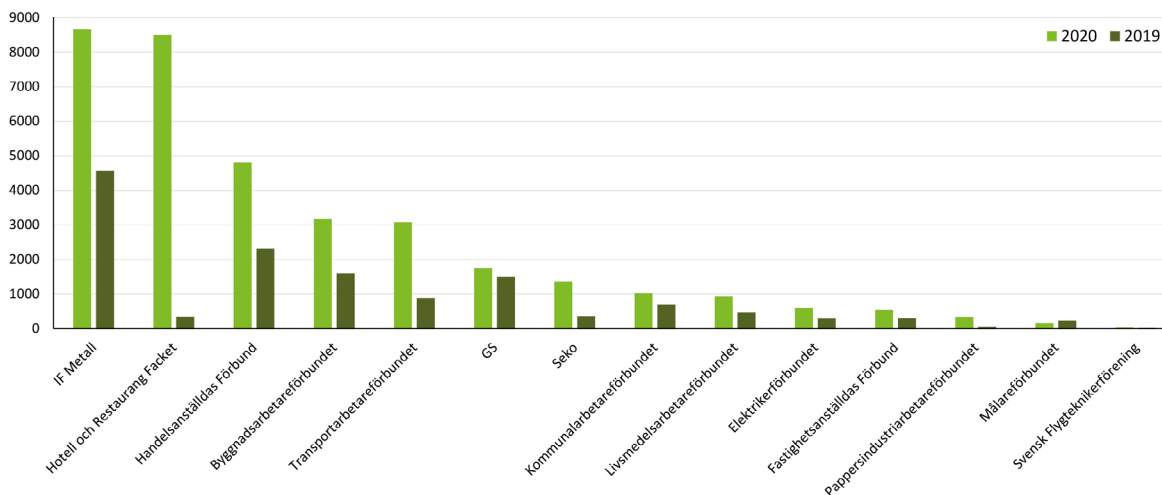

Antal uppsagda efter fackförbund

Ett tydligt skifte under 2020 har varit en mycket kraftig ökning av inflödet från hotell och restaurang som normalt står för en liten del av inflödet till Trygghetsfonden TSL. Totalt beviljades närmare 8 495 personer från branschen stöd under året, vilket är mer än 24 gånger fler än under 2019. Det högsta inflödet under 2020 kom från industrin där 8 669 personer beviljades stöd, en uppgång på 90 procent från året innan.

Inflödet under 2020 ökade även väsentligt från handeln (107 %), byggsektorn (98 %) och från transport var det 3,5 gånger högre än under 2019.

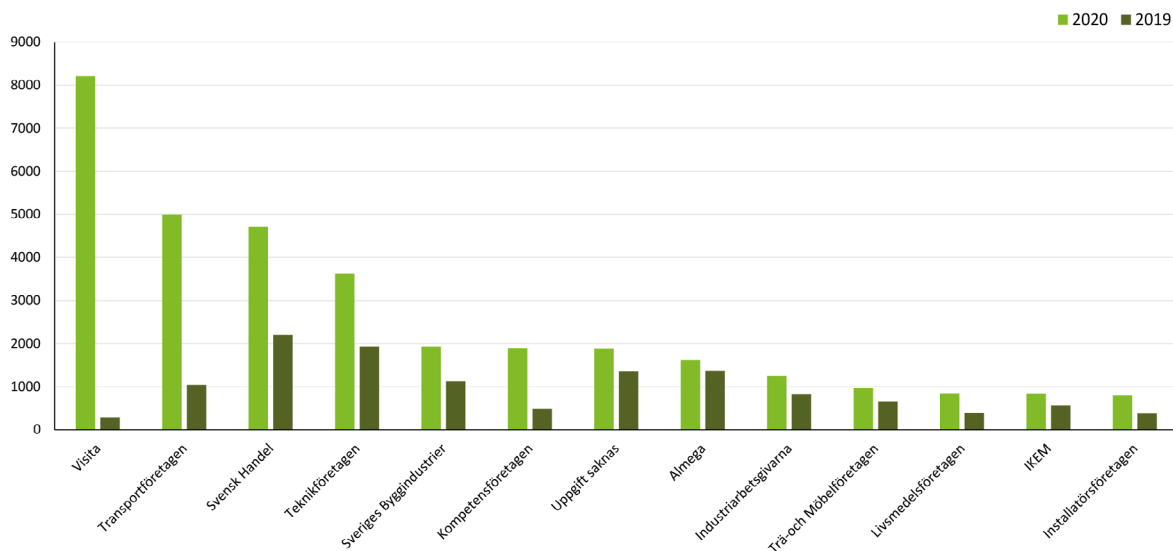
Figur 2. Antal uppsagda berättigade till stöd från Trygghetsfonden TSL efter fackförbund, helåren 2019–2020.

Antal uppsagda efter arbetsgivarförbund

Antalet uppsagda som beviljats stöd, indelat efter arbetsgivarförbund som de uppsägande företagen är anslutna till, visar ett likartat branschmönster. Under helåret 2020 var inflödet störst från Visita, Transportföretagen, Svensk Handel och Teknikföretagen.

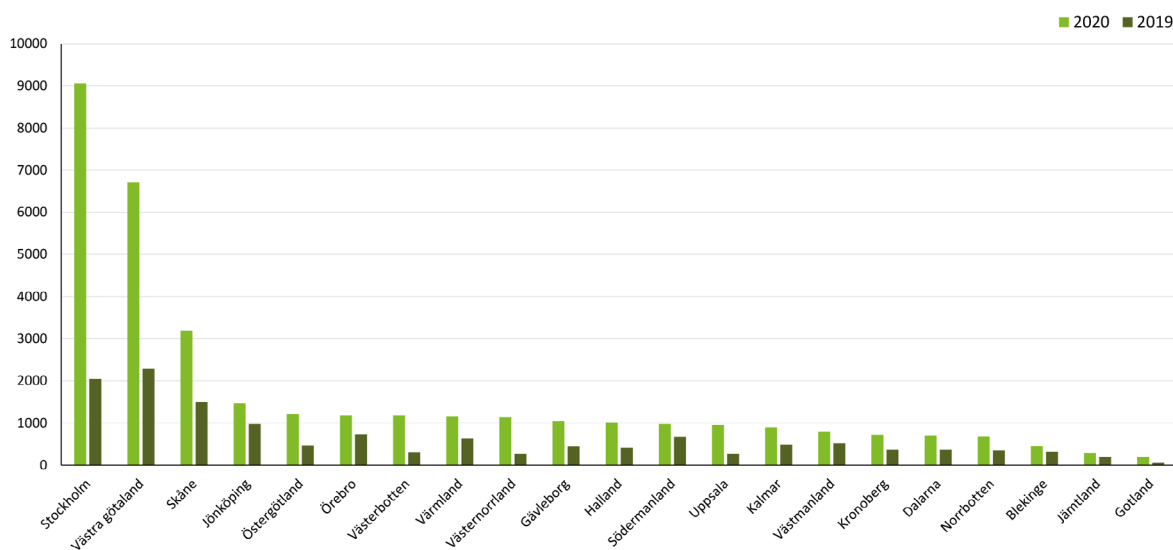
Figur 3. Antal uppsagda berättigade till stöd hos Trygghetsfonden TSL, helåren 2019–2020, för de 13 arbetsgivarorganisationer med störst inflöde till TSL.¹

Inflödet till TSL under 2020 har haft en hög koncentration kring storstadsregionerna. Stockholm och Västra Götaland har haft det högsta inflödet med 9 051 respektive 6 717 personer, medan i Skåne har 3 184 personer beviljats omställningsstöd under året. Inflödet i de tre storstadslänen var mer än 3,5 gånger högre under 2020 jämfört med året innan.

Antalet personer berättigade till stöd har ökat i samtliga län under 2020, och i hälften av länen har inflödet mer än fördubblats under det senaste året. De län som haft lägst antal ansökningar för omställningsstöd under 2020 är Norrbotten, Blekinge, Jämtland och Gotland.

Figur 4. Antal uppsagda berättigade till stöd hos Trygghetsfonden TSL, efter län, helåren 2019–2020.

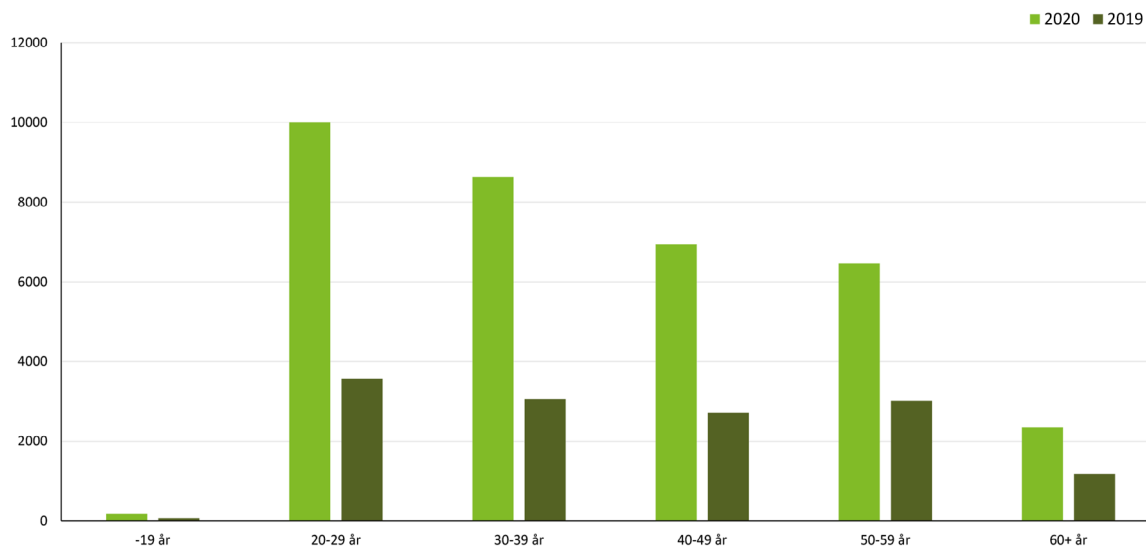

¹ Det bör noteras att redovisningen inte är fullständig för samtliga uppsagda som TSL hjälper till nytt jobb. Cirka en av fem kommer från företag som inte är anslutna till någon arbetsgivarorganisation.

Antalet uppsagda som är berättigade till stöd hos Trygghetsfonden TSL är normalt sett relativt jämnt fördelade mellan åldersgrupperna från 20 till 59 år. Samtliga åldersgrupper ökade kraftigt under 2020 i samband med det ökade inflödet, men en tydlig trend har varit att de yngre åldersgrupperna har drabbats hårdare under det senaste året.

Fler än 10 000 personer som beviljades stöd under 2020 finns i åldersgruppen 20–29 år, och denna åldersgrupp stod för nästan 30 procent av inflödet totalt. Näst störst var åldersgruppen 30–39 år som stod för 25 procent av inflödet.

Figur 5. Antal uppsagda berättigade till stöd hos Trygghetsfonden TSL, efter åldersgrupp, helåret 2019–2020.

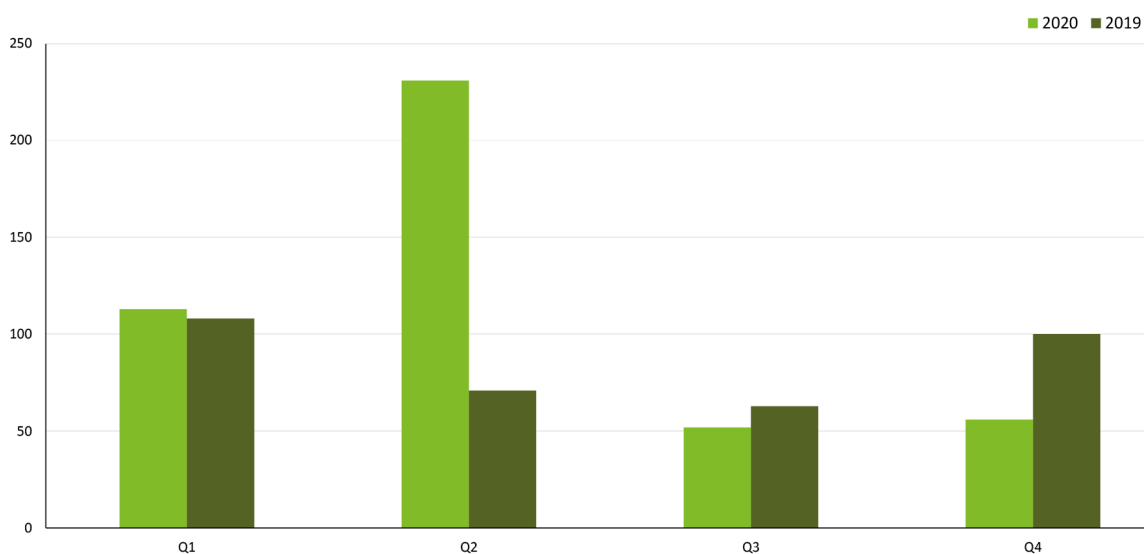

KONKURSER

Efter en kraftig uppgång andra kvartalet har antalet konkurser som inkommit till Trygghetsfonden TSL stabiliserats på lägre nivåer under andra halvåret.

Sammantaget under helåret 2020 har det inkommit 452 konkurser till Trygghetsfonden TSL, vilket är en ökning på 32 procent jämfört med motsvarande period 2019. Under andra kvartalet inkom 231 konkurser vilket är den högsta noteringen sedan Trygghetsfonden TSL började mäta antalet konkurser under 2018.

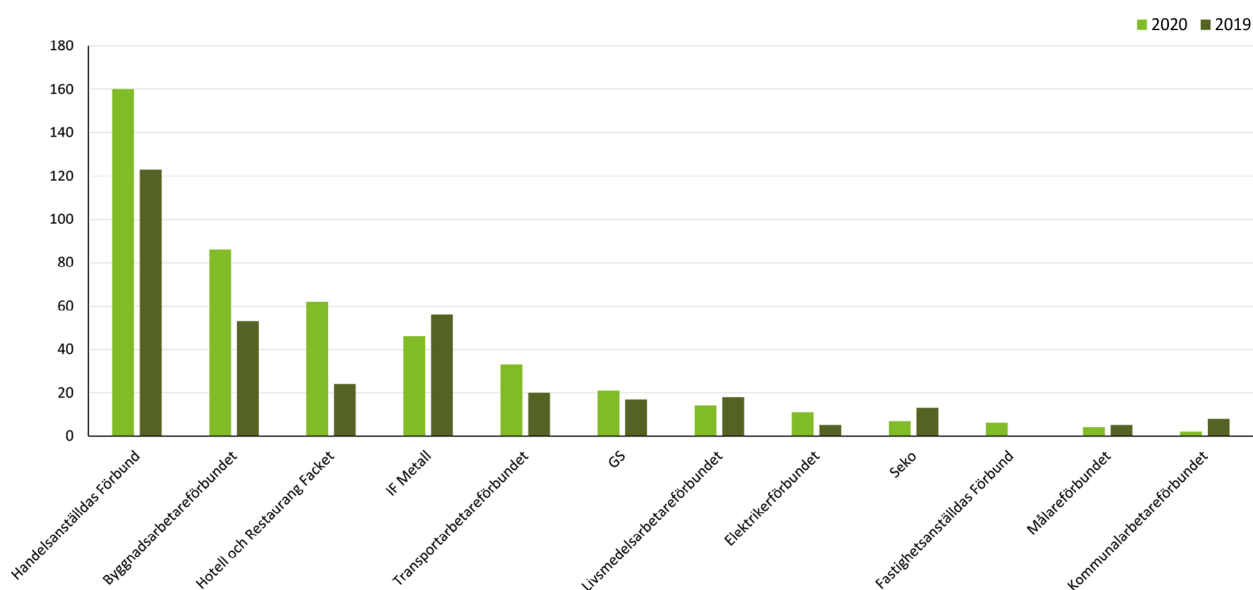
Figur 6. Antalet konkurser som kommit in till Trygghetsfonden TSL per kvartal, åren 2019 och 2020.

Under helåret 2020 har konkurserna varit klart flest inom handelns med 160 konkurser. Därefter följer bygg- och hotell- och restaurangbranschen med 86 respektive 62 konkurser. Det är även inom dessa branscher som antalet konkurser har ökat mest under 2020.

En annan tendens som utmärker sig är industrin med närmare 20 procent färre inkomna konkurser till under 2020 än året innan.

Figur 7. Antal konkurser som kommit in till Trygghetsfonden TSL per fackförbund helåren 2019–2020.

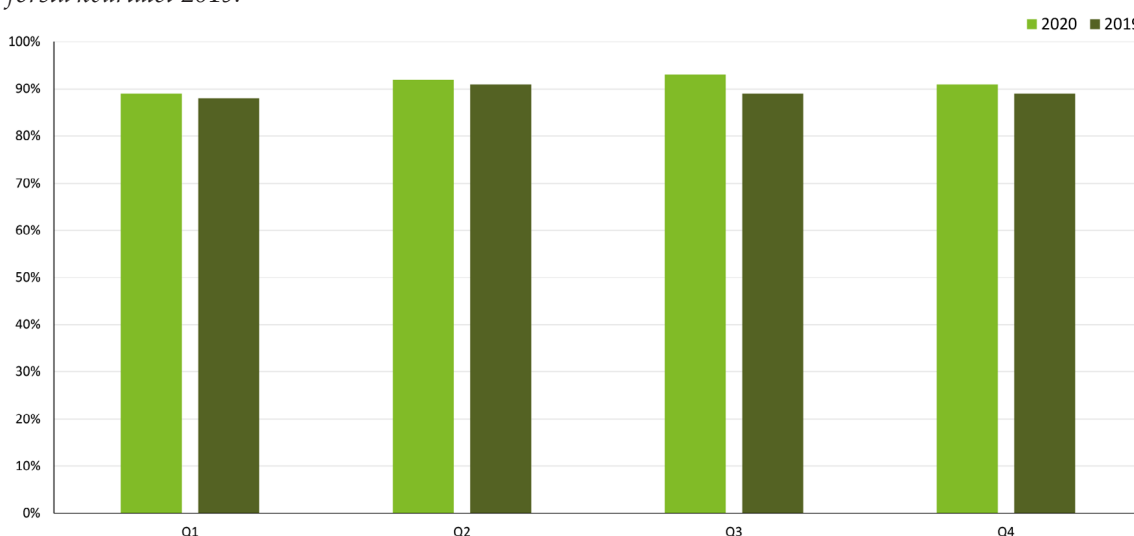
RESULTAT

Att hjälpa uppsagda personer till en ny sysselsättning, genom en ny anställning, starta eget företag, eller längre studier, är Trygghetsfonden TSL:s kärnuppdrag.

Andelen i jobb eller annan lösning för de som avslutat stöd har kvarstått på högre nivåer under samtliga kvartal under 2020, jämfört med motsvarande kvartal året innan. Andelen i ny lösning var högst under tredje kvartalet med 93 procent. Under fjärde kvartalet uppgick andelen som hittat ny lösning efter avslutat stöd till 91 procent.

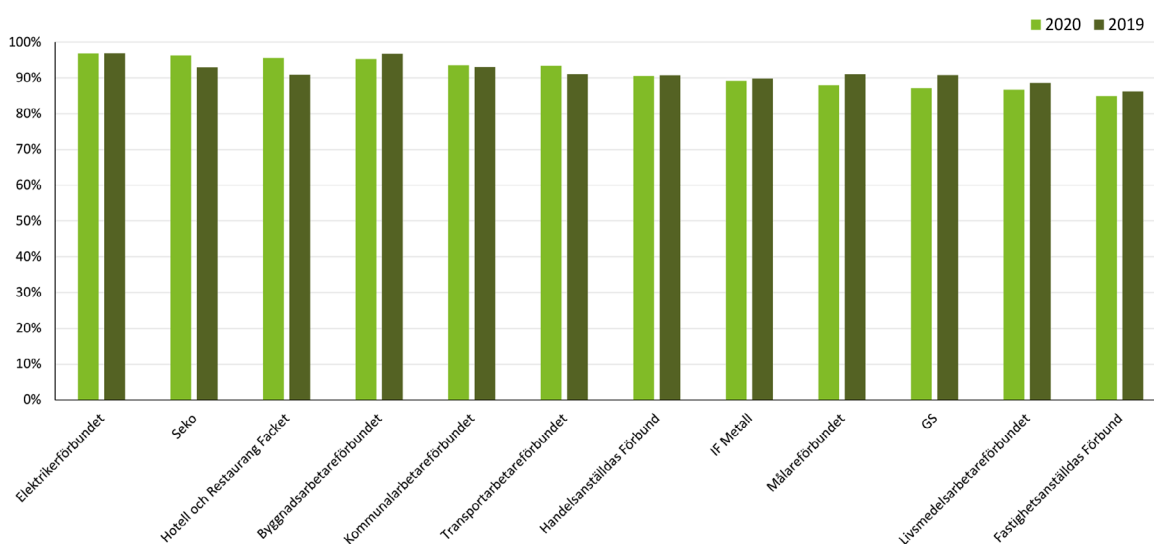
Under samtliga kvartal sedan 2019 har över 88 procent av de som berättigats stöd av Trygghetsfonden TSL nått en ny lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag på det tidigare arbetet.

Figur 8. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, per kvartal, sedan första kvartalet 2019.

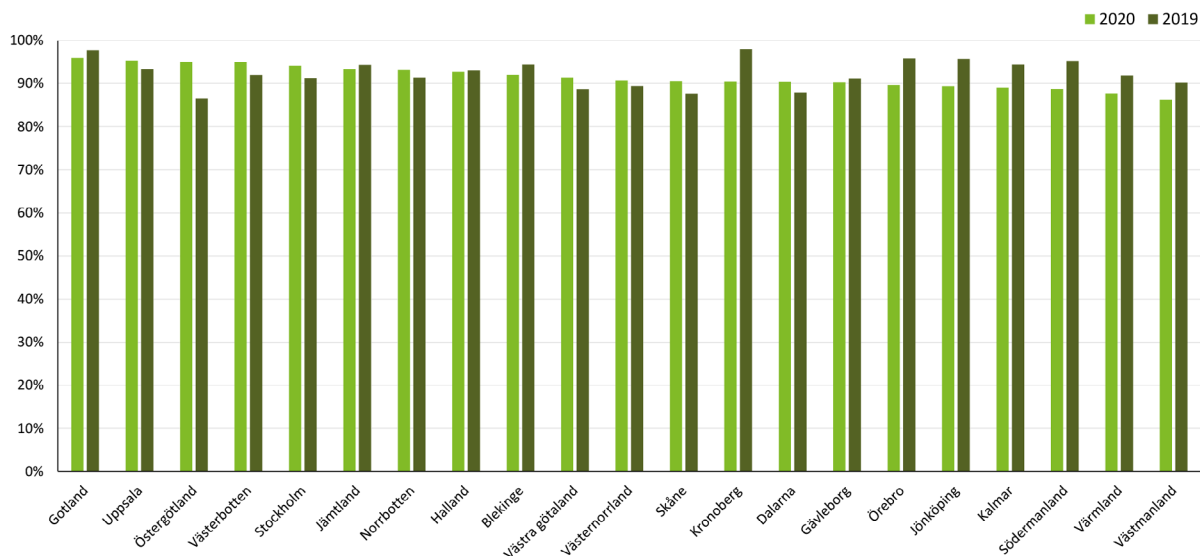
Uppsagda anmälda från samtliga fackförbund får i stor utsträckning ett nytt jobb efter avslutad omställning. Av de som avslutade sitt stöd under 2020 var andelen högst bland Elektrikerförbundet, Seko och Hotell- och restaurangfacket. Under de tre första kvartalen har andelen deltagare som har fått en ny lösning inom ett år efter sin uppsägning varit över 85 procent för alla dessa fackförbund.

Figur 9. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, efter fackförbund, helåren 2019–2020.

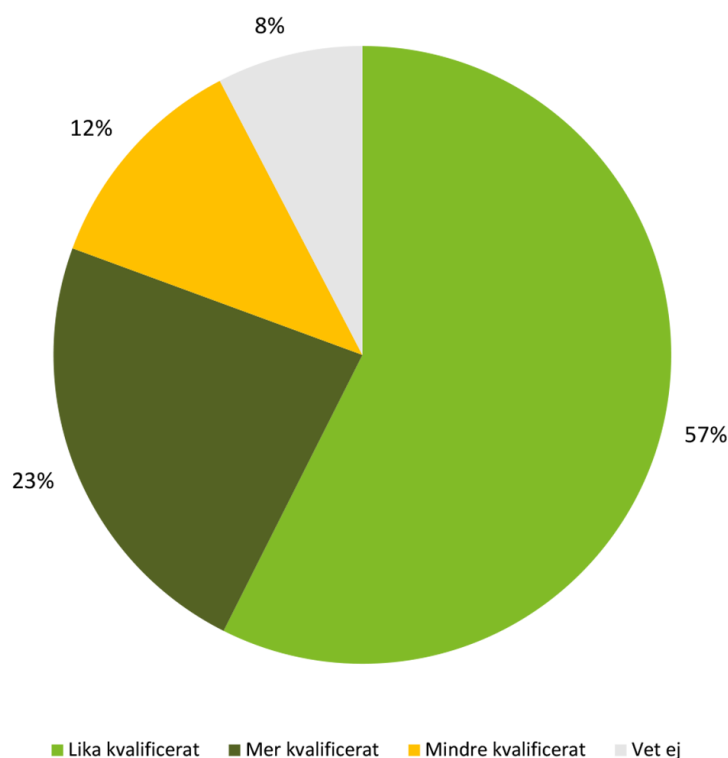
I samtliga län har över 85 procent av deltagarna hittat en ny lösning inom ett år efter sin uppsägning under 2020. Andelen som hittade ny lösning efter avslutat stöd var högst i Gotland, Uppsala och Östergötland. Den största ökningen var i Östergötland där andelen steg med 8 procentenheter jämfört med 2019.

Figur 10. Andel i jobb eller annan lösning inom 12 månader efter sista anställningsdag, helåret 2019–2020, efter län.

Efter avslutat omställningsstöd får deltagande personer utvärdera processen och det stöd de tagit del av i en avslutsenkät. De som fått en ny anställning under omställningen får då frågan om det nya arbetet är mer, lika eller mindre kvalificerat än det tidigare arbetet. Under det senaste året uppger fyra av fem (80 procent) att det nya arbetet är lika eller mer kvalificerat än deras tidigare anställning.

Figur 11. Kvalifikationsgrad på det nya jobbet, andel procent, helåret 2020.

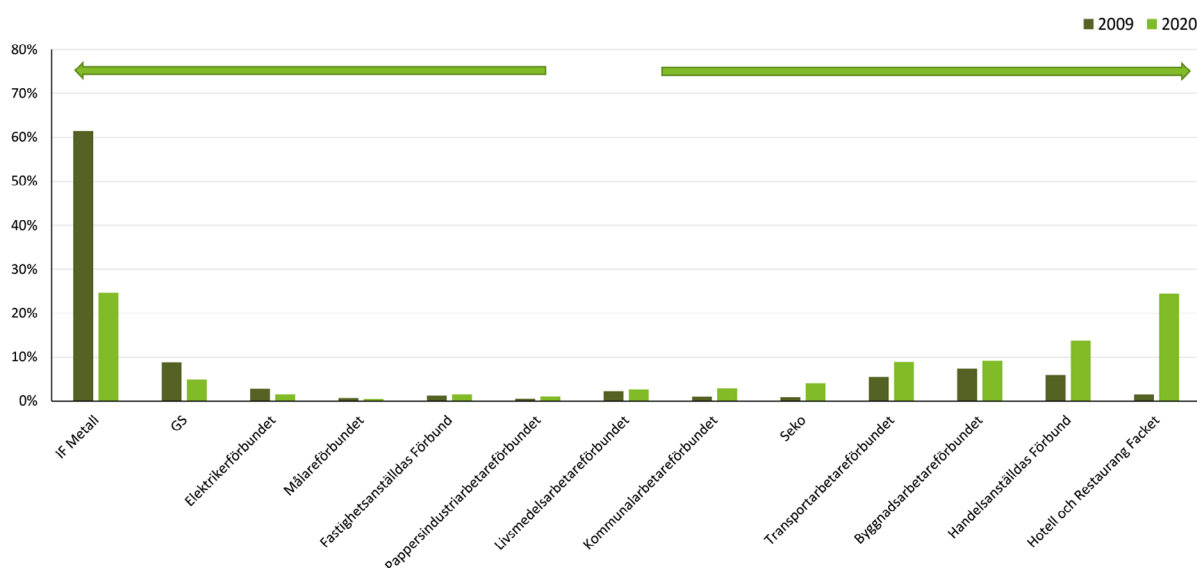
FOKUS: SKILLNADER MOT FINANSKRISEN OCH TENDENSER PÅ ARBETSMARKNADEN

Det senaste årets kraftigt ökade inflöde av uppsagda har präglats av det andra kvartalets stora varselvåg som blev en effekt av nedstängningarna i samhället på grund av coronapandemin. Vid en jämförelse med finanskrisen ser vi ett helt annat avtryck i näringslivet då den finansiella kollapsen ledde till en kraftig nedgång i efterfrågan vilket framförallt drabbade industribranscherna mycket hårt år 2009.

Utvecklingen under 2020 har istället slagit bredare över arbetsmarknaden och bland Trygghetsfonden TSL:s branscher, som en följd av pandemins effekter på samhället. Under året har inflödet av uppsagda varit mer koncentrerat kring hotell och restaurang, handel och transportbranschen.

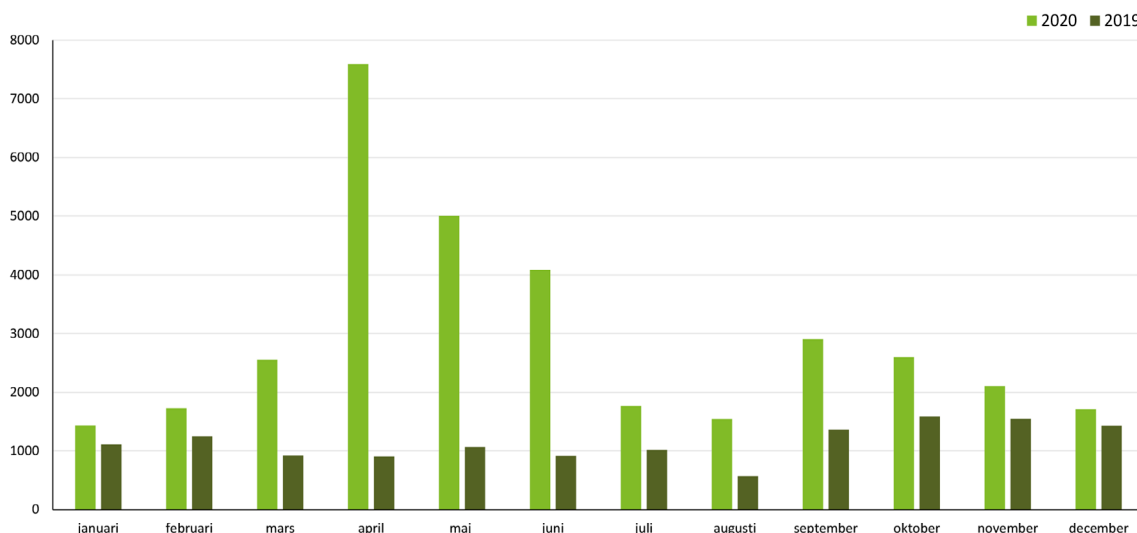
Dessa branscher stod för ca 50 procent av inflödet till TSL under 2020, jämfört med 12 procent under finanskrisen. Industrin var bland de mest drabbade branscherna även under 2020, men inte i samma omfattning som under finanskrisen då IF Metall och GS-facket stod för över 70 % av inflödet till TSL.

Figur 12. Andel deltagare berättigade till stöd per fackförbund, efter finanskrisen (2009) och 2020.

Sett på helåret 2020 har antalet personer som beviljats stöd hos Trygghetsfonden TSL ökat markant, och inflödet har även uppvisat väsentligt större variationer än normalt. Den mycket kraftiga varselvågen från mitten på mars till juni ledde till en motsvarande ökning av uppsagda som anmäldes för stöd hos Trygghetsfonden TSL. Inflödet var högst under april då 7594 personer beviljades omställningsstöd, vilket var mer än 8 gånger fler än under april 2019. Efter en lugnare utveckling under sommaren, har inflödet gradvis normaliserats men ligger fortfarande kvar på en högre nivå än under 2019. Under december 2020 var inflödet till TSL fortfarande 50 procent högre än genomsnittet per månad 2019.

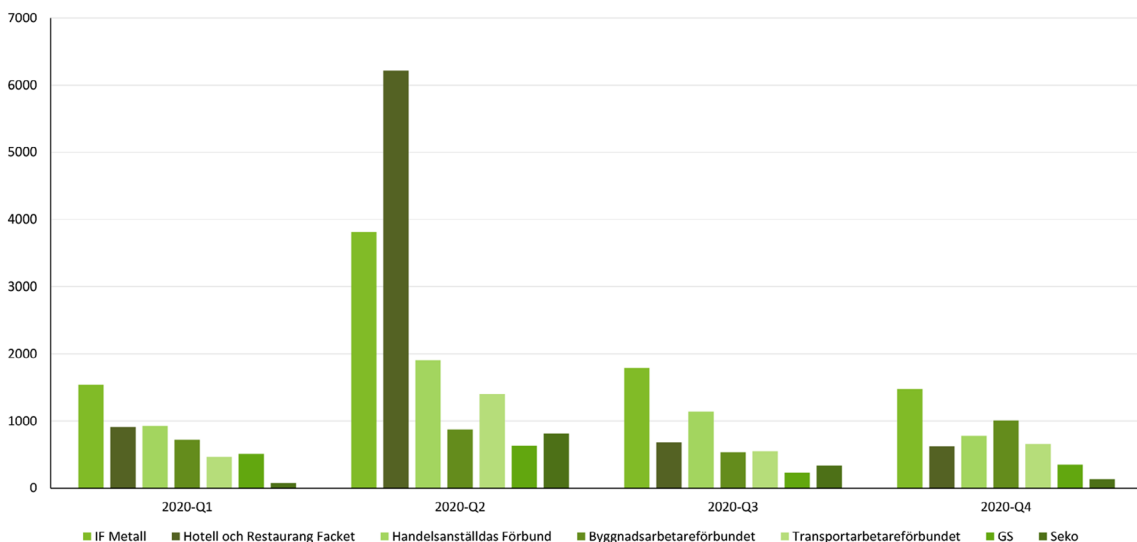
Figur 13. Antal uppsagda som varit berättigade till stöd hos Trygghetsfonden TSL, per månad 2020 och 2019.

Det var hotell- och restaurangbranschen som drabbades först och hårdast med en mycket kraftig uppgång under andra kvartalet. Genomslaget på industribranscherna kom mot slutet på andra kvartalet, och har sedan dess varit branschen med högst inflöde under andra halvåret.

Under tredje kvartalet var inflödet näst högst från handeln, medan hotell- och restaurangbranschen stabiliserades på lägre nivåer. Utvecklingen under fjärde kvartalet har varit jämnare mellan branscherna, men bygg och transport sticker ut som branscher där inflödet har ökat mot slutet av året.

Figur 14. Antal uppsagda berättigade till stöd från Trygghetsfonden TSL efter förhandlande fackförbund, per kvartal, för de 5 fackförbund med störst inflöde till TSL.

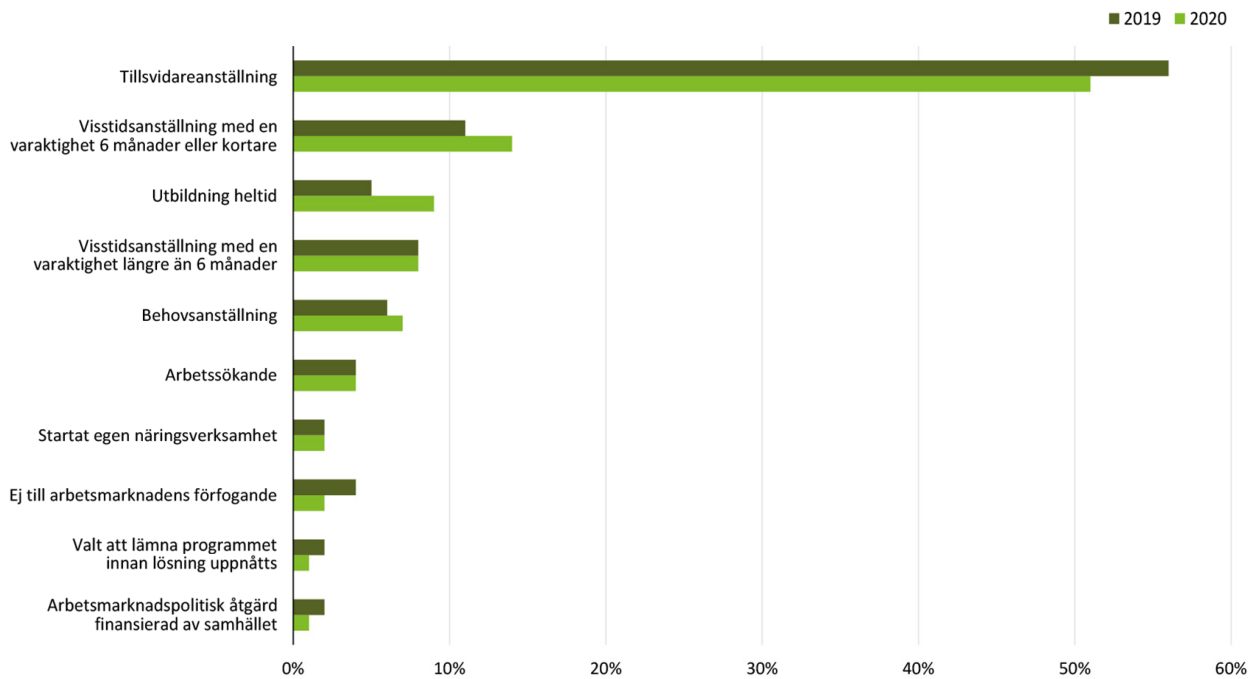

Trots ett mer ansträngt läge på arbetsmarknaden under 2020, så har det funnits nya lösningar på arbetsmarknaden för de deltagare som har avslutat sitt stöd under året. Majoriteten av deltagarna går efter avslutat stöd till en tillsvidareanställning (51%).

En tydlig trend under året är dock ett skifte från tillsvidareanställningar till ökad andel kortare visstidsanställningar, vilket är ett känt mönster när det är ett osäkert läge på arbetsmarknaden.

Andelen som väljer att vidareutbilda sig med studier har också ökat med 4 procentenheter jämfört med 2019. Även detta kan vara en reflektion av en osäkrare arbetsmarknad. För deltagare som avslutas som arbetssökande är andelen under 2020 på ungefär samma nivå som tidigare.

Figur 15. Andel deltagare som avslutat stöd per lösning, helåren 2019–2020.

hjälp till jobb

tsl

Trygghetsfonden TSL hjälper uppsagda personer till nytt jobb och underlättar för arbetsmarknadens parter att hantera strukturomvandlingen. www.tsl.se